

GIÁO DỤC GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC TRUYỀN THỐNG TRONG PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH CỦA HỌC VIÊN Ở TRƯỜNG CAO ĐẲNG KỸ THUẬT QUÂN SỰ 1 HIỆN NAY

BÙI TUẤN LINH

Hệ Sau Đại học, Học viện Chính trị

Ngày nhận bài: 16/02/2022; Ngày phân biện, biên tập và sửa chữa: 28/02/2022; Ngày duyệt đăng: 07/03/2022

ABSTRACT

The effects of the market economy, globalization and international integration have led to significant changes in life and traditional values. The article clarifies traditional values for the formation of student's personality at Military Technical College 1. Thereby, the article proposes some solutions to educate traditional values in personality development for students in order to train qualified and capable human resources to meet the requirements and tasks of national construction and defense in the new situation.

Key words: Traditional ethics, student, personality

Trường Cao đẳng Kỹ thuật quân sự 1, Tổng cục Kỹ thuật là trường kỹ thuật trong quân đội, có nhiệm vụ đào tạo học viên trở thành những nhân viên chuyên môn kỹ thuật trình độ cao đẳng, trung cấp, sơ cấp và lái xe các hạng cho quân đội. Với bề dày truyền thống 70 năm xây dựng và trường thành, Nhà trường đã đào tạo hàng vạn nhân viên chuyên môn kỹ thuật, lái xe các hạng góp phần xây dựng quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại. Là lực lượng kế cận, bổ sung trực tiếp đội ngũ cán bộ cho quân đội, do đó, ngay trong quá trình đào tạo, học viên phải thực sự vững vàng về chính trị, tư tưởng, đạo đức. Đó là tiền đề cho sự phát triển nhân cách học viên trong quá trình học tập, rèn luyện, tu dưỡng và công tác để góp phần vào nhiệm vụ xây dựng quân đội theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại.

Giá trị đạo đức truyền thống được hình thành trong quá trình phát triển của dân tộc. Nó được tồn tại thông qua các phong tục, tập quán, đạo đức và được biểu hiện tập trung nhất ở nhân cách. Tuy nhiên, đạo đức là một trong những yếu tố của kiến trúc thượng tầng nên khi điều kiện kinh tế - xã hội thay đổi thì nó cũng có những biến đổi nhất định, trong đó có sự biến đổi của các giá trị đạo đức truyền thống. Tuy vậy, các giá trị đạo đức truyền thống trong quá trình vận động của mình vẫn giữ được những "lõi bất biến". Vì vậy, theo tác giả, Giá trị đạo đức truyền thống là tập hợp những nhân tố tích cực, phổ biến về tư tưởng, tình cảm, thói quen, tập quán, lối sống và cách ứng xử của một cộng đồng người nhất định, được hình thành và phát triển trong lịch sử, đã trở nên ổn định và lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Mỗi dân tộc có những giá trị đạo đức truyền thống của mình, nó được cô đúc trong suốt quá trình hình thành, tồn tại và phát triển của dân tộc, gắn liền với đời sống, với những thăng trầm của dân tộc. Giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc có một vị trí vô cùng quan trọng, đó là sức mạnh nội sinh để một dân tộc, một đất nước tồn tại, phát triển.

Theo Nghị quyết của Bộ Chính trị về một số định hướng lớn trong công tác tư tưởng đã khẳng định: "Những giá trị văn hóa truyền thống vững bền của dân tộc Việt Nam là lòng yêu nước nồng nàn, ý thức cộng đồng sâu sắc, đạo lý thương người như thể thương thân, đức tính cần cù, vượt khó, sáng tạo trong lao động... Đó là nền tảng và sức mạnh tinh thần to lớn để nhân dân ta xây dựng một xã hội phát triển, tiến bộ, công bằng, nhân ái" [1]. Như vậy, giá trị đạo đức truyền thống Việt Nam bao gồm nhiều nội

dung, trong đó tiêu biểu những nội dung cơ bản như: tinh thần yêu nước; tinh thần nhân văn, nhân đạo cao cả; tinh thần đoàn kết cộng đồng sâu sắc; tính trung thực, khiêm tốn, giản dị, thủy chung; cần kiệm; sáng tạo, yêu lao động; hiếu học; sống trọng nghĩa tình và đạo lý. Do đó, giáo dục giá trị đạo đức truyền thống dân tộc cho học viên sẽ góp phần hình thành và phát triển thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng trong nhân cách học viên. Giá trị đạo đức truyền thống dân tộc sẽ tạo động lực thôi thúc học viên hăng hái quyết tâm nghiên cứu học tập, tiếp thu tri thức khoa học để nâng cao trình độ nhận thức, cổ vũ, động viên ý thức, tự rèn luyện, hình thành niềm tin, thế giới quan khoa học cho mình. Theo đó, để nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức truyền thống dân tộc trong phát triển nhân cách cho học viên Trường Cao đẳng Kỹ thuật Quân sự 1, cần quan tâm thực hiện tốt một số nội dung, yêu cầu cơ bản sau:

Một là, giáo dục giá trị đạo đức truyền thống dân tộc trong phát triển nhân cách cho học viên gắn với xây dựng văn hóa "Bộ đội Cụ Hồ"

Văn hóa "Bộ đội Cụ Hồ" là giá trị văn hóa quân sự Việt Nam tiêu biểu trong thời đại Hồ Chí Minh, được cấu thành bởi những phẩm chất cơ bản, như trung với Đảng, trung với nước, hiếu với dân; yêu thương đồng chí, đồng đội; kỷ luật tự giác, nghiêm minh; thủy chung, son sắt với bạn bè quốc tế; có tinh thần lạc quan cách mạng; có tinh thần và ý chí khắc phục khó khăn; luôn hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao; kẻ thù nào cũng đánh thắng được hun đúc từ những giá trị đạo đức truyền thống dân tộc.

Những giá trị văn hóa quân sự đã phản ánh bản chất, truyền thống vẻ vang của quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng, quân đội kiểu mới của giai cấp công nhân Việt Nam, quân đội của dân, do dân và vì dân, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội, vì ấm no, hạnh phúc của nhân dân. Giá trị văn hóa quân sự đó cũng chính là sự phản ánh tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh, được thể hiện cụ thể ở tư tưởng, tình cảm, thái độ và hành động của mỗi cán bộ, chiến sĩ quân đội, thể hiện trong bản chất, truyền thống của các quân chủng, binh chủng, của các cơ quan, đơn vị và của cả quân đội nhân dân Việt Nam. Giá trị văn hóa quân sự đó còn được thể hiện trong quá trình hoạt động thực tiễn thực hiện chức năng, nhiệm vụ đội quân chiến đấu, đội quân công tác và đội quân lao động, sản xuất của quân đội nhân dân Việt Nam cả trong thời chiến và thời bình.

Theo đó, lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong Nhà trường cần quan tâm đổi mới nội dung, chương trình giáo dục giá trị đạo đức truyền thống dân tộc gắn với văn hóa quân sự Việt Nam cho học viên. Đồng thời, cần lựa chọn những nội dung để giáo dục, bảo đảm vừa mang tính kế thừa các giá trị đạo đức truyền thống dân tộc và văn hóa quân sự Việt Nam trong công cuộc xây dựng lực lượng vũ trang, tiến hành các cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc, bảo vệ Tổ quốc trước đây, vừa phải phù hợp với yêu cầu xây dựng quân đội nhân dân, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân, xây dựng nền quốc phòng toàn dân, bảo vệ Tổ quốc trong điều kiện mới.

Tích cực đổi mới phương pháp giáo dục giá trị đạo đức truyền thống dân tộc cho học viên gắn với văn hóa quân sự Việt Nam, vận dụng những phương pháp dạy học tích cực, hiện đại với sự hỗ trợ của công nghệ, của kỹ thuật do cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đem lại để nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục giá trị đạo đức truyền thống dân tộc. Theo đó, Nhà trường cần quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ, xây dựng đội ngũ nhà giáo, đội ngũ cán bộ quản lý học viên luôn là những cán bộ tâm huyết, trách nhiệm, có kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm tốt, có đầy đủ phẩm chất của “Bộ đội cụ Hồ”, góp phần hình thành, phát triển nhân cách của người quân nhân cách mạng cho học viên.

Hai là, giáo dục giá trị đạo đức truyền thống dân tộc trong phát triển nhân cách học viên gắn liền với giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh

Giáo dục tư tưởng, đạo đức, lối sống gắn liền với giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trở thành tư tưởng chủ đạo, niềm tin chân lí cho thế hệ trẻ. Thông qua đó, bồi dưỡng lí tưởng cộng sản chủ nghĩa, thế giới quan cách mạng và nhân sinh quan đúng đắn cho học viên; tuyên truyền chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước nhằm rèn luyện và nâng cao bản lĩnh chính trị, ý chí cách mạng, nhân cách trong sáng cho học viên; thỏa mãn các nhu cầu tinh thần ngày càng cao nhằm xây dựng đời sống tinh thần phong phú, đa dạng cho học viên; xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên để họ có thể ứng phó với mọi biến đổi phức tạp của cuộc sống, làm chủ tương lai, sự nghiệp của mình; giáo dục cho học viên giá trị của lao động, làm việc để có nguồn thu nhập chính đáng, hợp pháp. Giáo dục tư tưởng, đạo đức, lối sống gắn liền với giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh còn giúp học viên nhận diện và chống lại những quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc bản chất cách mạng, đường lối của Đảng; đồng thời hình thành nên phẩm chất, nhân cách của người quân nhân cách mạng, nhằm đào tạo ra những con người “vừa hồng, vừa chuyên”, hết lòng, hết sức vì nhân dân, vì Tổ quốc, tiếp tục sự nghiệp của thế hệ trước trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Giáo dục đạo đức truyền thống dân tộc gắn liền với giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh thông qua các hoạt động: giáo dục chính trị; hoạt động học tập của học viên; tuyên truyền giáo dục về tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; tổ chức các cuộc thi tìm hiểu về truyền thống quê hương đất nước, biên đảo Việt Nam; tổ chức thăm quan các di tích lịch sử giúp học viên hiểu thêm về các giá trị truyền thống của dân tộc.

Ba là, giáo dục đạo đức truyền thống dân tộc trong phát triển nhân cách cho học viên luôn gắn với chủ thể giáo dục - đào tạo của Nhà trường

Giáo dục đạo đức truyền thống dân tộc trong phát triển nhân cách cho học viên Trường Cao đẳng Kỹ thuật Quân sự 1 cần phải xem xét sự chuyên hóa từ nhân cách của học viên thành nhân cách người nhân viên chuyên môn, nghiệp vụ tương lai với tư cách là sự tác động tổng hợp của các nhân tố khách quan và chủ quan, nhờ sự tác động đồng bộ, tích cực, chủ động của các chủ thể giáo dục nhân cách thông qua quá trình giáo dục - đào tạo. Sự tác động

đến nhân cách của các nhân tố này phản ánh quá trình hoạt động tự giác, tích cực, chủ động, có mục đích của các chủ thể trong quá trình sư phạm quân sự ở Nhà trường và được tổ chức chặt chẽ, có kế hoạch xác định, có định hướng đúng đắn theo những tiêu chuẩn, nguyên tắc của nhân cách người quân nhân cách mạng. Trong đó, bản thân học viên vừa là khách thể tác động của quá trình giáo dục đào tạo, vừa là chủ thể quan trọng bậc nhất của quá trình tự giáo dục đào tạo nhằm phát triển nhân cách của chính mình. Theo đó, xây dựng mô hình nhân cách chuẩn của người quân nhân cách mạng và cụ thể mô hình ấy vào mục tiêu, chương trình, nội dung đào tạo của Nhà trường. Đồng thời, vấn đề quan trọng là hình thành và phát triển tri thức, tình cảm, ý chí đặt dưới sự định hướng, giáo dục trực tiếp của đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý học viên và lực lượng chuyên trách về giá trị văn hóa truyền thống dân tộc trên cơ sở nhận thức và vận dụng quy luật. Mặt khác, nói đến phát triển nhân cách với tính cách tác động có mục đích của chủ thể, phải nói đến nhân tố học viên với tư cách vừa là khách thể, vừa là chủ thể của phát triển nhân cách. Vì thế, học viên cần tích cực học tập, nghiên cứu những giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của dân tộc để chuyển hóa vào trong phẩm chất, nhân cách của Bộ đội Cụ Hồ trong thời kỳ mới.

Tóm lại, trước thử thách của cuộc sống, diễn biến nhiều về của các giá trị truyền thống lẫn hiện đại, bản lĩnh của mỗi học viên trước hết bộc lộ ở thái độ đánh giá và lựa chọn các giá trị. Trong các tác động giá trị xã hội, việc ưu tiên cho các giá trị cộng đồng hay nói cách khác việc đề cao các giá trị đạo đức truyền thống là điểm nổi bật trong đời sống của dân tộc Việt Nam. Thực tế cũng đang ngày càng khẳng định vai trò vô cùng to lớn của đạo đức truyền thống với sự phát triển xã hội hiện đại. Sự kết hợp những biện pháp giáo dục trên làm tăng sự phát triển phong phú của nhân cách, và sự phát triển phong phú của nhân cách sẽ tạo điều kiện cho việc tiếp thu các giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc có hiệu quả hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (1995), Nghị quyết về một số định hướng lớn trong công tác tư tưởng hiện nay, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.19.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [3] Hoàng Anh (2012), Giáo dục với việc hình thành và phát triển nhân cách sinh viên. NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [4] Vũ Thị Ngọc Tú (2016). Thực trạng sự lựa chọn các giá trị đạo đức của sinh viên sư phạm hiện nay. Tạp chí Giáo dục, số Đặc biệt tháng 12, tr.122-126.
- [5] Nguyễn Thị Hạnh (2017), Đề xuất một số nội dung giáo dục đạo đức cho sinh viên các trường đại học ở Hà Nội hiện nay. Tạp chí Giáo dục, số Đặc biệt tháng 6, tr.214-217.

vi sự nghiệp phát triển
GIÁO DỤC